ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 04.08.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

196

Vládní nařízení

ze dne 26. července 1948,

kterým se provádějí ustanovení školského zákona o školách národních a středních.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 19, odst. 6 a §§ 21, 26, 31 a 32 zákona ze dne 21. dubna 1948, č. 95 Sb., o základní úpravě jednotného školství (školského zákona):

Plánovité budování sítě škol národních a středních.

§ 1

Ministerstvo školství a osvěty vydá v dohodě s ministerstvy vnitra, financí, techniky, sociální péče a zdravotnictví podrobné směrnice o tom, jak se opatřují podklady potřebné k vypracování plánu na vybudování sítě škol národních a středních.

§ 2

Podle směrnic uvedených v § 1 opatřují okresní školní úřady za účasti nositelů věcného nákladu na školy, zástupců místních národních výborů zúčastněných obcí, příslušné složky jednotné odborové organisace, okresní péče o mládež a svých znalců pedagogického, technického a zdravotního podklady pro vypracování plánu na vybudování sítě škol a předkládají je se svou zprávou zemskému školnímu úřadu.

§ 3

Zemské školní úřady vypracovávají podle podkladů dodaných jim okresními školními úřady jednotný návrh na vybudování sítě škol ve svém obvodě a předkládají jej ministerstvu školství a osvěty.

§ 4

Ministerstvo školství a osvěty vyslechne o dílčích návrzích, které mu předložily zemské školní úřady, výzkumné ústavy pedagogické a jednotnou odborovou organisaci a stanoví celkový plán pro vybudování sítě škol národních a středních v dohodě s ministerstvy vnitra, financí, techniky, sociální péče a zdravotnictví.

Obvody národních a středních škol. Zřizování a zrušování národních a středních škol a jejich tříd.

§ 5

(1) Má-li se zříditi národní nebo střední škola, stanoví se nejprve její předpokládaný obvod, a to tak, aby jej tvořilo území obce nebo její části, po případě také území dvou nebo více obcí nebo jejich částí, a aby děti v něm bydlící zpravidla neměly ze svého bydliště po schůdné cestě do národní školy dále než 3 km, do střední školy dále než 5 km. S větší vzdáleností lze při stanovení obvodu počítati, umožňuje-li pravidelnou včasnou docházku všech dotyčných žáků do školy hromadný dopravní prostředek (železnice, autobus nebo pod.).

(2) Za sídlo školy se určí obec, která je pro docházku žactva nejvýhodnější.

§ 6

(1) Národní škola se zpravidla zřídí, je-li v jejím předpokládaném obvodu podle průměru posledních tří školních roků nejméně 20 dětí, které jsou povinny choditi do národní školy a nemohou pro vzdálenost, neschůdnost cesty nebo pro dopravní poměry docházeti do jiné národní školy.

(2) Střední škola se zpravidla zřídí, je-li v jejím předpokládaném obvodu podle průměru posledních tří školních roků nejméně 100 dětí, které jsou povinny choditi do střední školy a pro vzdálenost, neschůdnost cesty nebo pro dopravní poměry nemohou docházeti do jiné střední školy. Zřízení střední školy může býti výjimečně povoleno i při menším počtu dětí, zejména v řídce obydlených krajích, a to zvláště, dá-li se očekávati, že se v nejbližších letech počet dětí zvýší.

§ 7

(1) Národní a střední školy zřizuje a jejich obvod stanoví a mění zemský školní úřad na návrh okresního školního úřadu podle celkového plánu pro vybudování sítě škol národních a středních (§ 4).

(2) Dokud celkový plán pro vybudování sítě škol národních a středních nebude stanoven, opatří okresní školní úřad potřebné podklady za účasti činitelů uvedených v § 2.

§ 8

(1) Je-li na národní škole v první třídě nebo na jednotřídní škole více než 30 žáků nebo v některé z vyšších tříd více než 40 žáků (ve školních létech 1948/49 až 1950/51 v první třídě nebo na jednotřídní škole více než 40 žáků nebo v některé z vyšších tříd více než 50 žáků), zřídí zemský školní úřad zpravidla další třídu (pobočku). Jde-li však o národní školu, která nemá pět tříd, a jsou-li pro to podmínky podle věku žáků, rozdělí se třída podle postupných ročníků.

(2) Je-li v některé třídě střední školy více než 40 žáků (ve školních létech 1948/49 až 1950/51 více než 50 žáků), zřídí zemský školní úřad zpravidla pobočnou třídu.

(3) Třídy (pobočky) se zřizují zpravidla od počátku školního roku.

§ 9

(1) Zemský školní úřad zruší národní školu s méně než pěti třídami nebo střední školu bez poboček, lze-li její obvod připojiti k obvodu jiné školy nebo jiných škol. Vyžaduje-li to plánovité

budování sítě škol, lze za uvedené podmínky zrušiti i národní školu s pěti nebo více třídami a střední školu s pobočkami.

(2) Zemský školní úřad může mezi školním rokem zrušiti třídu (pobočku) národní nebo střední školy, odpadnou-li předpoklady, za kterých byla zřízena.

Výchovné a vzdělávací obory a nauky.

§ 10

Výchovným a vzdělávacím oborům (naukám) vyučuje se na národní i na střední škole jednak jako povinným, jednak jako nepovinným předmětům.

§ 11

(1) Povinné předměty na národní škole jsou jazyk vyučovací, jazyk ruský, prvouka, vlastivěda, počty a měřictví, psaní, kreslení, ruční práce, hudební výchova a tělesná výchova.

(2) Povinné předměty na střední škole jsou jazyk vyučovací, jazyk ruský, občanská nauka, dějepis, zeměpis, přírodopis, chemie, fysika, matematika, kreslení, rýsování, nauka o domácnosti, hudební výchova a tělesná výchova.

(3) Pro děti, které rodiče (zákonní zástupci) neodhlásili od náboženské výchovy, je také tato výchova povinným předmětem na národní i na střední škole.

§ 12

Stanoví-li vláda podle § 3, odst. 2 školského zákona, že se na některé škole vyučuje v jiném jazyku než českém nebo slovenském, musí se na této škole vždy vyučovati jazyku českému nebo slovenskému a na střední škole též jazyku ruskému.

§ 13

Od třetího postupného ročníku může býti na střední škole jako nepovinným předmětům vyučováno dalšímu živému jazyku, psaní strojem a těsnopisu.

Zřizování oddělení pro náboženskou výchovu a počet vyučovacích hodin.

§ 14

(1) Je-li na škole nejméně 15 žáků téhož náboženského vyznání, o jejichž náboženskou výchovu je škola povinna se starati, zřídí okresní školní úřad oddělení pro tuto výchovu. Bylo-li by v takovém oddělení více než 40 žáků, zřídí se zpravidla další oddělení.

(2) Náboženství se vyučuje na národních školách a v prvních třech postupných ročnících střední školy po dvou hodinách týdně, ve čtvrtém postupném ročníku střední školy po jedné hodině týdně.

(3) Účastní-li se ve čtvrtém postupném ročníku střední školy náboženské výchovy téhož vyznání aspoň 20 žáků, nezařadí se tito žáci do společného oddělení se žáky jiných postupných ročníků.

(4) Je-li na škole méně než 15 žáků téhož náboženského vyznání, o jejichž náboženskou výchovu je škola povinna se starat, zřídí okresní školní úřad oddělení pro náboženskou výchovu žáků dvou nebo více škol v témže místě nebo v sousedních obcích, po případě může okresní školní úřad podle směrnic vydaných zemským školním úřadem zříditi oddělení pro náboženskou výchovu s menším počtem vyučovacích hodin.

Povinná tělesná práce na středních školách.

§ 15

(1) Tělesná práce, kterou jsou povinni konati žáci posledního postupného ročníku střední školy, je částí jejich školní výchovy. Tato část výchovy má zejména za účel vychovávati žáky k tělesné práci a připravovati je k správné volbě povolání; koná se pod dozorem učitelů.

(2) Žáci konají tělesnou práci podle odstavce 1 zpravidla v některém hospodářském oboru (zemědělství, lesnictví, řemesle, průmyslu, obchodu a j.); dívky mohou ji výjimečně konati také v ústavech zdravotních nebo sociálních, po případě i v domácnostech. Práce musí býti přiměřená tělesným schopnostem žáků.

(3) Povinná tělesná práce se koná zpravidla v obci, v níž je škola, nebo v nejbližším okolí. Není-li to možné, musí býti postaráno o vhodnou dopravu, ubytování a stravování žáků tak, aby náklady na ně nepřesahovaly odměnu, která žákům přísluší za vykonanou práci.

(4) Doba konání tělesné práce nesmí přesahovati čtyry týdny. Může býti rozdělena na několik období, při čemž však jedno z nich musí trvati nepřetržitě alespoň dva pracovní týdny. Pokud je to možno, budiž toto nepřetržité dvoutýdenní období stanoveno na dobu v prvním čtvrtletí školního roku.

(5) Povinnou tělesnou práci konají žáci na podkladě pracovního (služebního) poměru, který jim zprostředkuje okresní úřad ochrany práce v dohodě s okresním školním úřadem po slyšení zúčastněných sdružení rodičů a přátel školy. Podrobnosti upraví ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem školství a osvěty a zúčastněnými ministerstvy.

§ 16

Žáci, které školní lékař uzná za nezpůsobilé konati tělesnou práci vůbec nebo tělesnou práci určitého druhu, nejsou povinni konati dotyčnou práci.

Ustanovení přechodná a závěrečná.

§ 17

(1) O obvodech a o zřizování a zrušování neúplných středních škol platí obdobně ustanovení §§ 5 - 9.

(2) Neúplnou střední školu o jedné třídě lze zříditi nejméně pro 20 žáků. Je-li v některé třídě neúplné střední školy více než 30 žáků různých postupných ročníků, zřídí se podle potřeby další třída pro vyšší postupné ročníky.

(3) Zemský školní úřad zruší neúplnou střední školu, lze-li její obvod připojiti k obvodu střední školy (jiné neúplné střední školy) nebo několika středních škol (jiných neúplných středních škol).

§ 18

(1) Pro žáky, kteří jsou povinni choditi do střední školy, kteří však nebydlí v obvodu některé střední školy ani v obvodu některé neúplné střední školy, zřídí se oddělení neúplné střední školy při některé národní škole, do které mohou snadno denně docházeti (§ 6, odst. 2).

(2) Žáci uvedení v odstavci 1 musí býti přijati do oddělení neúplné střední školy, i když nebydlí v obvodě národní školy, při které oddělení je zřízeno. Tito žáci se mohou vyučovati zcela nebo zčásti odděleně od žáků národní školy.

§ 19

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. září 1948; provede je ministr školství a osvěty v dohodě se zúčastněnými ministry.

Zápotocký v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.